

בַּיִם שֶׁל אוֹרָה עִם הָרֵב וְהַרְבֵּנִית נִרְיָה

כָּתְבוּ: תָּמָר זָקָס | רַחֵל סְלִייטֶר

אִיר: אֶלְחָנָן בֶּן אוֹרִי

עריכה: רחל סלייטר

ליווי וייעוץ פדגוגי: אסתר חטב, מפקחת ארצית קדם יסודי, חמ"ד

ייעוץ ספרותי: מלכה כהן

איור: אלחנן בן אורי

עריכת הלשון: עומר פדור

ניקוד: ישראל אליצור

עיצוב גרפי ועימוד: ראומה הכט

תודות: לבני משפחת נריה על שפתחו לפנינו את הדלת לביתם של הרב והרבנית נריה וסיפרו לנו על פועלם:
הרב נחום נריה, זאב נריה, צילה בראלי, חיה מאיר, שרהלה קוסטינר

קראו והעירו: משפחת נריה: צילה בראלי, חיה מאיר, מאירה נתנאל, שרהלה קוסטינר
הרב דוד עצמון, מתאם תוכניות לימודים בחמ"ד; ורד ינאי, מרצה במכללת "אורות ישראל"; דליה סעדון,
מדריכה פדגוגית ומרצה במכללת "חמדת הדרום"; מרים מיימון; בת שבע מלכה, מדריכה ארצית בחמ"ד

הוצאה לאור:

הפקה: אתי אורלב ובת שבע סיאני, מנהל החינוך הדתי

אתר מנהל החינוך הדתי: <http://edu.gov.il/sites/Hemed/Pages/homepage.aspx>

הרבנית רחל נריה

תרפ"א-תשע"ג (1921-2012)

הרב משה צבי נריה

תרע"ג-תשנ"ו (1913-1995)

הורים יקרים,

”נוחלים ומנחילים –

כולנו יחד יוצקים חולייה חדשה בשרשרת הדורות

הנמשכת מסיני ועד הנה...”

(הרב נריה זצ”ל)

הרב משה צבי נריה ורעייתו, הרבנית רחל זצ”ל, הם כמגדלור לכולנו. הנושאים הרבים שעסקו בהם מצביעים על גדולתם האישית ועל כך שתורתנו היא תורת חיים מקיפה, הנוגעת בחיים כולם ומכוונת אותם.

מתוך אמונה שהילדים אוהבים את המפגש האנושי, מזדהים עם הדמויות ושותים בצמא את דבריהם, נכתב הספר: **”ביום של אורה”**. הספר, שניתן במתנה לילדי הגנים ממנהל החינוך הדתי, מכיל שלושה סיפורים. כל סיפור יעזור בהורים ובילדים את שמחת הקריאה המשותפת.

נוסף על כך, כל גן קיבל משחק העוסק בזהירות בדרכים, בעקבות האיגרת שכתב הרב נריה זצ”ל לבני הנוער. תודה גדולה לאיילה חמילבסקי על יצירת המשחק החוויתי.

אנו רוצים להודות מאוד למחברות הסיפורים, תמר זקס ורחל סלייטר, על המסע להיכרות עם הדמויות, העמל והיצירה היפה.

פרופ' יעקב כץ

נשיא ”מכללה ירושלים”

אסתר חטב

מפקחת ארצית
קדם-יסודי, חמ”ד

ד”ר אברהם ליפשיץ

ראש מנהל החינוך הדתי

בַּחֲדֹר הַסְּפָרִים שֶׁל אָבֶא

”אֲשֶׁרִי מִי שְׁחַדְרֵי סְפָרִים
מְקַנְשִׁים אֶת עוֹלָם יְלָדוֹתוֹ”
(הרב נריה, ”זרעים”, תרצ”ו)

כְּתִיבָה: תָּמָר זֶקֶס אִיר: אֶלְחָנָן בֶּן אֹרִי

לפני שנים רבות, באחד מלילות החורף הקרים ברוסיה הרחוקה, ירדו
פיתיתי שלג גדולים על האדמה. רוחות עזות נשבו בחזקה, הדרכים
כלן כסו בלבן, קר היה בחוץ, קר מאד.
תחת שמירת הצמר הכחלה שכבו משהצבי ואחיו הקטן במטה.
בנימין נרדם, אך משהצבי חכה לאבא.
אבא שלהם, הרב פתחיה, נמצא בדרכים ימים רבים. הוא נוסע מעיר
לעיר ומכפר לכפר ללמד תורה.
"הלואי..." חשב משהצבי בלבן, "הלואי שאבא יחזר מהר הביתה..."
הוא סדר את הכרית תחת ראשו, משך את שמירת הצמר הכחלה עד
לכתפיו, עצם את עיניו, וכמעט נרדם.

לפתע נשמעו צעדים שקטים מקצה
המסדרון, דלת חדר הספרים נפתחה
– ונסגרה.

התישב משהצבי על המטה, שפשף
את עיניו והוריד מעליו את השמיכה
הכחלה.

האם זהו אבא?

הציץ משהצבי מחדרו.

בקצה המסדרון, תחת דלת חדר

הספרים, האיר פס של אור

את החשכה.

הוא צדק, אבא בבית! לומד תורה

בחדר הספרים!

“אַשְׁמַח אֶת אָבֹא וְאֶפְתִּיעַ אוֹתוֹ בַּסִּפְרִיָּה!” חָשַׁב מִשְׁהֲצָבִי לְעַצְמוֹ.
הוא פָּתַח אֶת דֹּלֶת הַחֹדֶר הַסִּפְרִים וְנִכְנַס בְּשֶׁקֶט.
בַּסִּפְרִיָּה, לִיד הַשֻּׁלְחָן הַגָּדוֹל, יָשַׁב אָבֹא, הַחֲלִיק אֶת אֶצְבָּעוֹ עַל דֶּף
הַגִּמְרָא, עָקַב אַחֲרֵי הַמַּלִּים וְקָרָא.
“אוֹרִיד אֶת חֲמֵשׁ בְּרֵאשִׁית מִהַמִּדֶּף, אֵשֶׁב עַל הַכֶּסֶּא לִיד אָבֹא –
וְאֶלְמַד!” חָשַׁב מִשְׁהֲצָבִי לְעַצְמוֹ, טִפֵּס וְעָלָה עַל הַכֶּסֶּא הַגָּבוֹה
שֶׁלִיד דֹּלֶת הַכְּנִיסָה.

הוא הוֹצִיא מִהַמִּדֶּף אֶת הַחֲמֵשׁ וְהַחֲזִיק אוֹתוֹ בְּיָדוֹ.
כְּשֶׁרָצָה לָרֶדֶת חֲזָרָה, נִתְקַלָּה יָדוֹ בְּמַחֲזִיק הַסִּפְרִים,
וְהוא נָפַל בְּקוֹל גָּדוֹל עַל הָרֶצֶפָה.

שָׁמַע אָבָא אֶת הַקּוֹלוֹת וְהָרִים אֶת רֹאשׁוֹ מִדֶּף הַגִּמְרָא. חִיוֵךְ גָּדוֹל הִתְפַּשֵּׁט עַל פָּנָיו
כְּשֶׁרָאָה אֶת מִשְׁה־צְבִי צוֹעֵד לְעֵבְרוֹ. "אָבָא, מָתִי הִגַּעְתָּ הַבֵּיתָה? אָבָא, הֲיֵה לָךְ קָר
בְּדֶרֶךְ? יֵרֵד עָלֶיךָ שֶׁלֵּג?" רָצָה אָבָא לְהַשִּׁיב עַל הַשְּׁאֵלוֹת, אֶךְ מִשְׁה־צְבִי הִמְשִׁיךְ
לִשְׁאֹל וּלְשְׁאֹל וְלֹא נָתַן לְאָבָא לַעֲנוֹת.

"אָבָא, מָתִי תִלְמַד אוֹתִי שׁוֹב עַל אֲבָרְהָם וְשָׂרָה?"
"אָבָא, אַתָּה חוֹשֵׁב שְׁגָם לִי יֵהִיו הָרַבָּה סְפָרִים?
גַּם לִי תִהְיֶה סְפָרִיָּה גְדוֹלָה כְּמוֹ שֶׁלְּךָ כְּשֶׁאֲגִדֵּל?"
הִנֵּהן אָבָא בְּרֹאשׁוֹ וְצָחַק.

"מִשְׁה־צְבִי, אַתָּה שׁוֹאֵל הָרַבָּה שְׁאֵלוֹת
וְזֶה טוֹב, אֲנִי יוֹדֵעַ שְׁאֵתָה אוֹהֵב לִלְמַד
וְזֶה מְצִין. בְּעֶזְרַת ה', כְּשֶׁתִּגְדֵּל, גַּם לָךְ
תִּהְיֶה סְפָרִיָּה גְדוֹלָה,
וּבּוֹדָאִי יֵהִיו בָּהּ סְפָרִים רַבִּים!

עכשו השעה כבר מאחרת, הגיע הזמן שנלך
לישן. מחר בבקר נמשיך ללמד יחד על
אברהם ושרה.
”וגם על יצחק ורבקה, ו... על יעקב ורחל
ולאה!” בקש משהצבי.
אבא הנחן בראשו ולוה את משהצבי אל
חדרו. הוא עזר לו להכנס למטה וכסה אותו
בשמירת הצמר הכחלה.
בחדר, תחת השמיכה, חם ונעים היה למשהצבי.
הוא עצם את עיניו ושמח. אבא חזר הביתה,
ומחר בבקר ילמדו שניהם יחד על אברהם
ושרה בספריה! אולי יספיקו ללמד גם על יצחק
ורבקה. ואולי, אולי גם על יעקב, רחל ולאה!

שָׁנָה עֲבָרָה וְעוֹד שָׁנָה, מִשָּׁה
צָבִי הִקְטַן גָּדַל וְעָלָה לְאָרֶץ
יִשְׂרָאֵל לְלַמֵּד בָּהּ תּוֹרָה. כְּמוֹ
לְאָבִיו, גַּם בְּבֵיתוֹ שֶׁל הָרֵב
מִשָּׁה-צָבִי נִרְיָה בְּכִפּוּר הָרוּאָה
יְשָׁנָה עַד הַיּוֹם סִפְרֶיהָ גְּדוֹלָה.
וּבִסְפָּרֶיהָ מִדְּפִים עֲמוּסִים
בִּסְפָּרִים – מִהֶרָצָפָה וְעַד
לְתַקְרָה! מִסְפָּרִים אֵלּוּ לְמַד
הָרֵב אֶת הַתְּלִמִּידִים הָרַבִּים
בִּישִׁיבָה שְׁהֻקִּים.

בֵּימֵי שָׁל אוֹרָה לְאַרֶץ הַתּוֹרָה

”שְׁלֹשָׁה יָמִים יֵשׁ בְּעוֹלָם
וְכָל אֶחָד מֵהֶם מְקִיף רַבּוֹת עוֹלָמוֹת...
כִּמָּה גָּדוֹל הָיָה הָרָגַע שְׁשֻׁלְשֶׁתָם נְצֻטְרָפוּ כָּאֶחָד:
יָם הָאוֹרָה מִמַּעַל
יָם הַתְּכֵלֶת מִתַּחַת
יָם הָרָגָשׁוֹת – בִּלְבָבִי...”

(הרב נריה, ”מן הפנקס הפתוח“, במלאות שנתיים לעלייתו ארצה)

כְּתִבָּה: רַחֵל סְלִיִּטֶר אִיר: אֶלְחָנָן בֶּן אוֹרִי

עֲנָנִים קוֹדְרִים כִּסּוּ אֶת הַשָּׁמַיִם, וְעֶרְפֶּל כָּבֵד
 עֲטָף אֶת הַבָּתִּים הַחֲשׂוֹכִים. מִשְׁהַצְבִּי וַחֲבֵרוֹ
 יַעֲקֹב הָלְכוּ בְּרַחוּבוֹת הָאֲפֵלִים.
 קָרַן אֹר חֲנֻת הַדְּלִיקָה לְפִתַּע אֶת הַחֲשֶׁךְ.
 "אַתָּה רוֹאָה אֶת קָרַן הָאֹר הַבּוֹקֵעַת שָׁם?"
 לַחֵשׁ מִשְׁהַצְבִּי לִיעֲקֹב, "בְּבֵית הָזֶה נִלְמַד הַיּוֹם
 תּוֹרָה."
 "תַּחֲבִיא אֶת הַחֶמֶשׁ!" עָנָה יַעֲקֹב, "שֶׁאֵף אֶחָד
 לֹא יֵדַע שְׁאֲנַחֲנוּ הוֹלְכִים לִלְמַד תּוֹרָה!"
 מִשְׁהַצְבִּי וַיַּעֲקֹב הָלְכוּ בְּהִתְרַגְּשׁוֹת בְּעֵקְבוֹת
 קָרַן הָאֹר הַבְּהִירָה וְעָלוּ בַּמַּדְרָגוֹת אֶל הַקּוֹמָה
 הַשְּׁנִיָּה.
 "טוֹק... טוֹק... טוֹק..." הֵם נָקְשׁוּ בַּדְּלֵת הַנְּעוּלָה.
 הַדְּלֵת נִפְתְּחָה. יָרַגְדוֹל דָּלֵק בְּמֶרְכָּז הַשְּׁלַחַן
 הָעֵגֶל שֶׁסָּבִיבוּ יָשְׁבוּ חֲבֵרֵיהֶם וְלִמְדוּ תּוֹרָה.
 מִשְׁהַצְבִּי הֶצְטֵרֵף אֲלֵיהֶם, וְהָאֹר הָאִיר אֶת
 פְּנֵיו וְאֶת לְבוֹ.

שָׁעָה אַרְכָּה עִסְקָה הַחֲבוּרָה בְּלִמּוּד תּוֹרָה.
כְּשֶׁכָּבְהָ הָיָה, סָגַר שְׁאוּל אֶת הַסִּפֵּר, נָשַׁק
אוֹתוֹ וְנֶאֱנַח בַּחֲשֻׁכָּה.
”מָה קָרָה?” שָׁאַל אוֹתוֹ יַעֲקֹב, ”לָמָּה אַתָּה
עָצוּב?”

”לְצַעֲרִי, לֹא נוֹכַל לְלַמֵּד יוֹתֵר תּוֹרָה,”
אָמַר שְׁאוּל וְנֶאֱנַח שׁוּב,
”עֲלוּלִים לְגִלּוֹת אוֹתָנוּ...”
”אֵינִי מוֹכֵן לְיֹתֵר עַל
לִמּוּד הַתּוֹרָה!” אָמַר
מֹשֶׁה-צָּבִי בְּקוֹל,

”אֶעֱזֹב אֶת רוֹסְיָה
וְאֶעֱלֶה לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל,
שָׁם אוֹכַל לְלַמֵּד תּוֹרָה
בְּלִי כָּל פֶּחַד!”

תמו גשמי החורף.

מִשֶּׁה־צָבִי פָּסַע עִם אָבָא אֶל הָאֲנִיָּה הַעוֹגֶנֶת בַּנֶּמֶל.
“אָבָא, אֲנִי שָׂמַח לַעֲלוֹת סוּף־סוּף לָאָרֶץ יִשְׂרָאֵל,” אָמַר מִשֶּׁה־צָבִי,
“כִּמָּה חֲכִיתִי לַיּוֹם הַזֶּה!”

“מוֹיִשֶּׁה־צָבִי,” הֵנִיחַ אָבָא יָד חֲמָה עַל שִׁכְמוֹ, “טוֹב שְׂאֲתָה עוֹלָה
לָאָרֶץ, שָׁם תּוּכַל לִלְמַד וּלְלַמֵּד תּוֹרָה.”
שְׂרִיקָה חֲדָה נִשְׁמָעָה לִפְתָּע.

“בַּחֲוֹר, הִזְדַּרְזוּ!” קָרָא לְעֶבְרָם מֶלֶח גְּבוּהָ שֶׁעָמַד עַל כֶּבֶשׂ הָאֲנִיָּה,
“כָּבֹר מְאֹדָה, אֲנַחְנוּ רוֹצִים לְהַפְּלִיגָה!”
“אֲתַגַּעֲגַע כָּל כֶּךָ אֶל אִמָּא וְאֵלֶיךָ.”

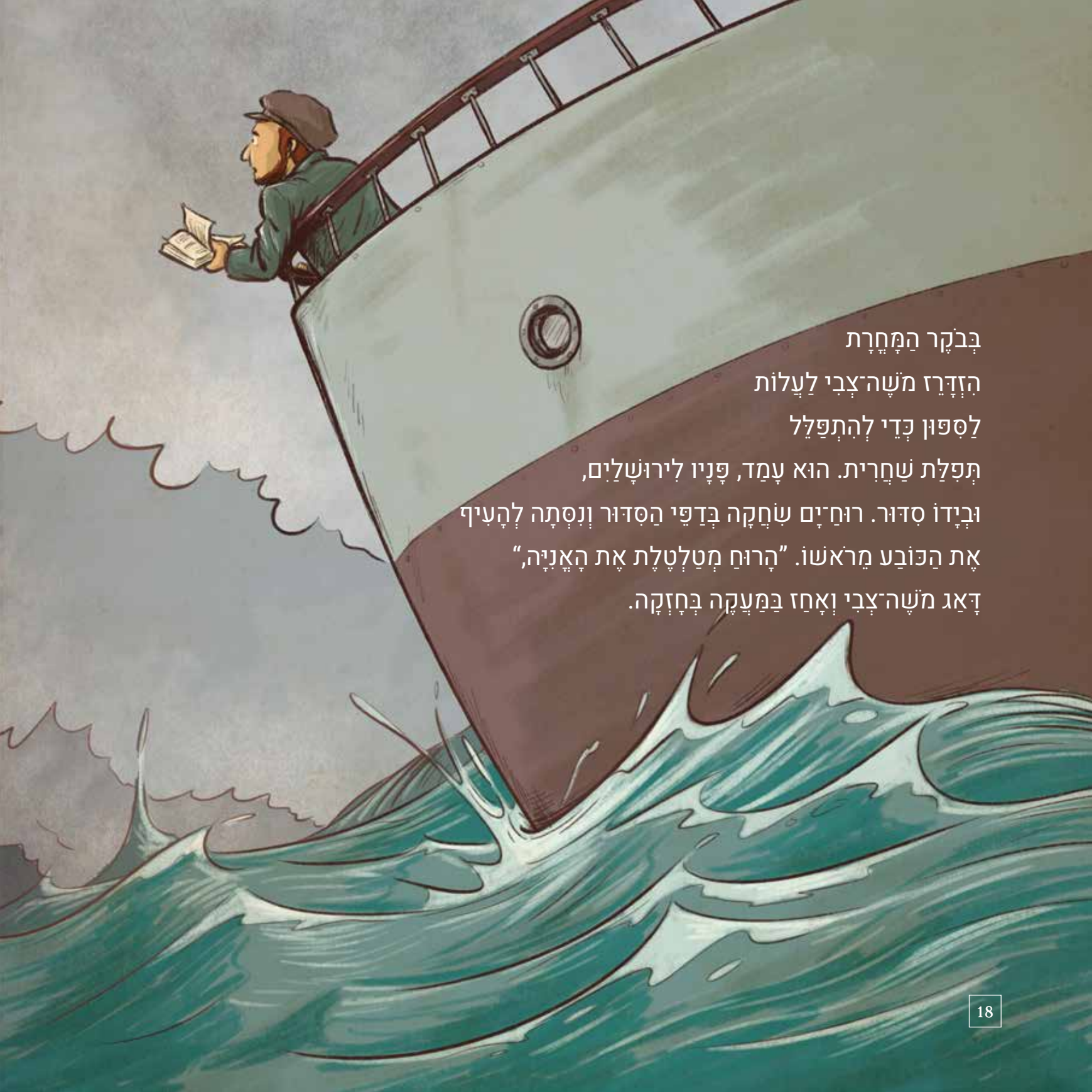
מְתִי אָרָאָה אֶתְכֶם שׁוֹבִים?
הִתְקַשָּׁה מִשֶּׁה־צָבִי לְהַפְּרִיד מֵאָבָא.
“גַּם אֲנַחְנוּ נִתְגַּעֲגַע אֵלֶיךָ מָאָד.”
חִבֵּק אוֹתוֹ אָבָא, “אַתָּה זָכִיתָ
לְקַבֵּל אֲשׁוֹר לַעֲלוֹת לָאָרֶץ
יִשְׂרָאֵל, הַלּוֹאִי שְׂגַם אֲנַחְנוּ
נִצְלִיחַ לַעֲלוֹת בְּקֶרֶב.”

“בוא כָּבֵר!” צָעַק שׁוֹב הַמֶּלֶח, “כָּלֶם כָּבֵר עָלוּ לָאָנִיָּה!”
“בְּשָׁקִית הַזֹּאת יֵשׁ לַחֲמָנִיּוֹת שְׂאמָא אָפְתָה בְּשִׁבִּילָהּ,”
אָמַר אָבָא וּמָסַר לוֹ אֶת הַשָּׁקִית הַגְּדוֹשָׁה.
הֵם נִפְרְדּוּ זֶה מִזֶּה כְּשֶׁדָּמְעוֹת בְּעֵינֵיהֶם.
מִשָּׁה־צָבִי הִתְקַדֵּם בְּמַהֲרֹת, מִחֲזִיק אֶת שָׁקִית הַלַּחֲמָנִיּוֹת
הָרִיחָנִיּוֹת קְרוֹב לְלִבּוֹ.

הָאָנִיָּה הִיָּתָה יֹשְׁנָה מְאֹד, וְנוֹסְעִים מְעֻטִּים
הִפְּלִיגּוּ בָּהּ. מִשָּׁה־צָבִי עָלָה בְּחֶשֶׁשׁ עַל
הַסִּפּוֹן וְצָפָה בְּאֲדָמָה הַמְּתַרְחֶקֶת.
אָבָא נָצַב עַל הָרָצִיף וְנוֹפֵף בְּיָדוֹ.
“הַשָּׂאֵר תִּמְיֵד יְהוּדֵי נֶאֱמָן!”
נִשְׁאַה אֵלָיו רוֹחִים אֶת
קוֹלוֹ שֶׁל אָבָא.

בְּבִקּוֹר הַמַּחֲרֵת
הַזֶּדֶרֶז מְשֶׁה־צָבִי לַעֲלוֹת
לִסְפוֹן כְּדִי לְהִתְפַּלֵּל
תַּפְּלֵת שְׁחָרִית. הוּא עָמַד, פָּנָיו לִירוּשָׁלַיִם,
וּבִידּוֹ סִדּוֹר. רוּחִים שְׁחָקָה בְּדַפֵּי הַסִּדּוֹר וְנִסְתָּה לְהַעֲיִף
אֶת הַכּוֹבֵעַ מֵרֹאשׁוֹ. "הָרוּחַ מְטִלְטֵלֵת אֶת הָאֲנִיָּה,"
דָּאָג מְשֶׁה־צָבִי וְאַחֵז בַּמַּעֲקָה בְּחִזְקָה.

הָרוּחַ הִלְכָה וְהִתְעַצְמָה. הַיָּם גָּעַשׁ וְהַגָּלִים גָּבְהוּ.
מַלְחִים עָלוּ לַסִּפּוּן וְקִשְׁרוּ לַמַּעֲקָה חֲפָצִים שֶׁעָמְדוּ לְהִתְעוֹפֵף בָּרוּחַ.
“אַתָּה חוֹשֵׁב שֶׁנִּצְלִיחַ לְהִגִּיעַ לָאָרֶץ שֶׁל הַיְּהוּדִים בַּסֶּעָרָה הַזֹּאת?”
שָׁאַל מֶלֶךְ אֶחָד אֶת חֲבֵרוֹ, כְּשֶׁהוּא מְנַסֶּה לַעֲמֹד יָצִיב עַל הָאֲנִיָּה הַמִּתְנַדְּנֶדֶת.
מֶשֶׁה־צָבִי הִקְשִׁיב בַּחֲשֵׁשׁ לְדַבְרֵיהֶם. “הָאֵם הָאֲנִיָּה תִּצְלִיחַ לְהִגִּיעַ לָאָרֶץ יִשְׂרָאֵל?”
מִלְמֵל לַעֲצָמוֹ וְהִבִּיט בַּגָּלִים הַסּוֹעֲרִים.

“נֶשׁ, נֶשׁ, נֶשׁ,” הָרוּחַ לִחְשֹׁשָׁה,
“אַתָּה בְּדֶרֶכְךָ לָאָרֶץ הַקְּדוֹשָׁה...”

הַיָּם נִרְגַע אֶט־אֶט וְקִרְנֵי שֶׁמֶשׁ הִחִלוּ לְהֵאִיר
מִבַּעַד לַעֲנָנִים הַכְּבֵדִים.

בְּכָל יוֹם הָיָה מְשֻׁחָצֵבִי פוֹתֵחַ אֶת הַשָּׁקִית
שֶׁמָסַר לוֹ אָבָא, לוֹקֵחַ לַחֲמִנִיָּה טְעִימָה וְנִזְכָּר בְּאִמָּא.
בֶּקֶר אֶחָד, הוּא הוֹצִיא לַחֲמִנִיָּה מִהַשָּׁקִית וְגָלָה שֶׁהִיא רְטֹבָה.
”אֹי! מַה קָּרָה לַלַּחֲמִנִיּוֹת? אִי אֶפְשָׁר לֶאֱכֹל אוֹתָן! כָּלֵן נִרְטְבוּ מִגְלֵי הַיָּם!
מָה אֲכַל בַּדֶּרֶךְ הָאָרְכָּה לְאַרְץ יִשְׂרָאֵל???”
מְשֻׁחָצֵבִי הִתְיָשַׁב עַל הַסִּפּוֹן בְּלִי לַדַּעַת מַה יִּזְכֵּל לַעֲשׂוֹת.
סָבִיבוּ יָשְׁבוּ נוֹסָעִים אֲחֵרִים
וְאָכְלוּ בְּתַאֲבוֹן אֶת אַרוּחוֹת
הַבֶּקֶר שֶׁלָּהֶם.

לִפְתַּע חֵשׁ בְּיַד מְנַחֵת עַל כַּתְפוֹ.

”מַה שְׁלוֹמְךָ?” פָּנָה אֵלָיו בְּדֹאגָה טִבַּח הָאֻנְיָה, ”אַתָּה נִרְאָה עָצוּב. קָרָה מִשְׁהוּ?”

”נִשְׁאַרְתִּי בְּלִי אֶכֶל, אֵינִי יוֹדֵעַ מָה אַעֲשֶׂה...” עָנָה לוֹ מִשְׁה־צָּבִי בְּעָצָב.

”הָאֵם תִּסְכֵּים לַעְזֹר לִי בְּקִלּוֹף תַּפּוּחֵי אֲדָמָה?” שָׁאל אוֹתוֹ הַטִּבַּח,

”תַּמּוּרֵת זֹאת אֶתֵּן לָךְ לֶחֶם טוֹרִי בְּכָל יוֹם.”

”וְדַאי שְׁאִסְכֵּים, תוֹדָה לָךְ!” הִתְרַגֵּשׁ מִשְׁה־צָּבִי,

”אֵינִי מִכִּיר אוֹתָךְ, לָמָּה אַתָּה דוֹאֵג לִי כָּל כֶּךָ?”

”בְּכָל יוֹם אֲנִי מִסְתַּכֵּל עָלֶיךָ כְּשֶׁאַתָּה מִתְפַּלֵּל

וּמִתְפַּעֵל כָּל כֶּךָ מִהִתְפַּלָּה שְׁלֹךְ!”

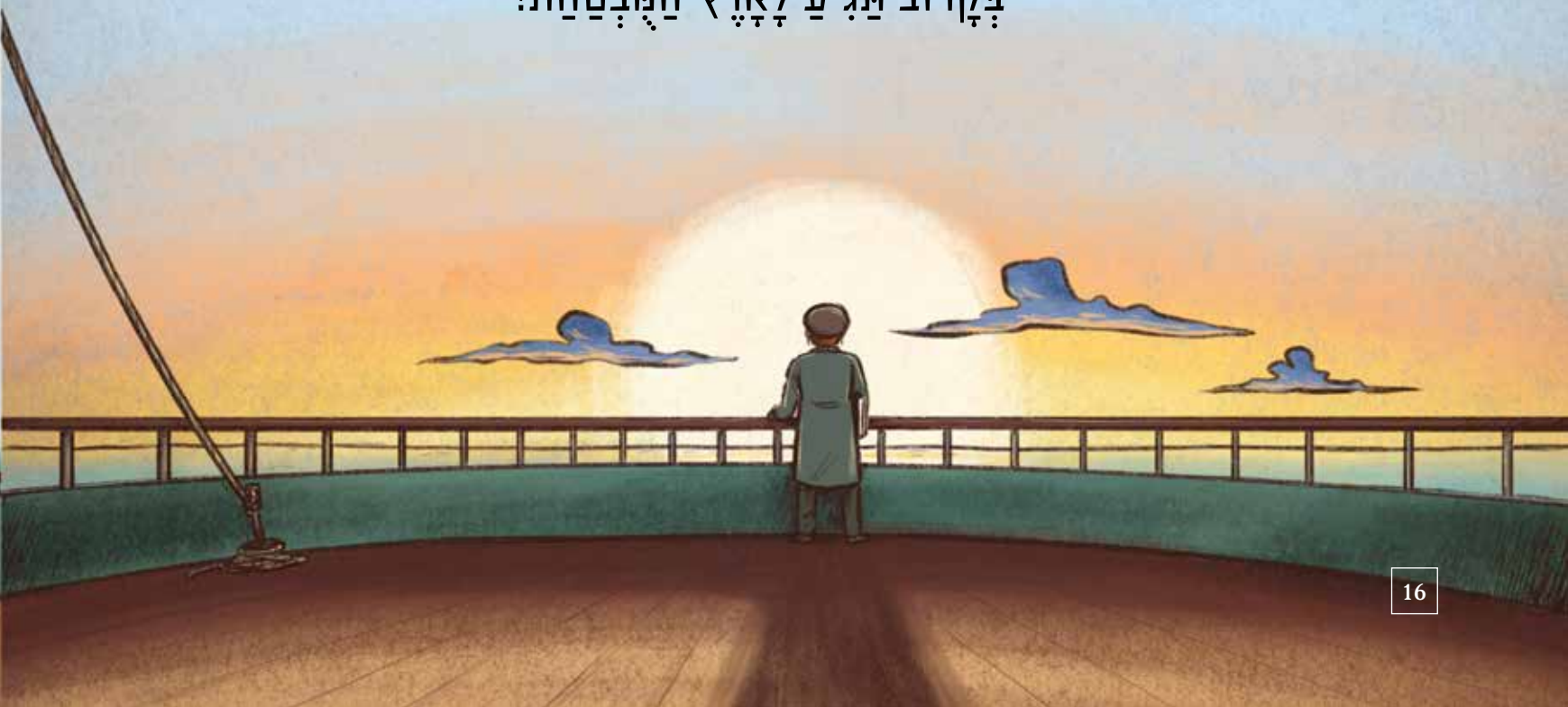
אָמַר לוֹ הַטִּבַּח וְכִבֵּד אוֹתוֹ

בְּקִבֵּית סֶכֶר וְתַפּוּחַ.

ההפֿלָגה בָּאֵנִיָּה אָרְכָּה יָמִים רַבִּים. בְּכָל יוֹם יֵשֵׁב מִשְׁהַצְבִּי לְלַמֵּד תּוֹרָה לְבָדוּ.
הוא חָשׁ רְחוֹק כָּל כֶּךָ מִמִּשְׁפַּחְתּוֹ הָאֲהוּבָה וּמִחֲבָרָיו.
הוא נִזְכֵּר בְּחֲבָרָיו הַטּוֹבִים יַעֲקֹב וְשָׂאוּל.
"הֵאֵם הֵם מִמְּשִׁיכִים לְלַמֵּד בִּסְתֵּר?"
מִשְׁהַצְבִּי קָם מִלְּמוּדוֹ, נִשְׁעַן עַל מַעֲקֵה הָאֵנִיָּה וְהִשְׁקִיף מִזְרָחָה לְכוּן אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל.
הַיָּם הַכָּחֹל זָהָר בְּאוֹר הַשֶּׁמֶשׁ הַשּׁוֹקֵעַת, הוּא הִרְגִּישׁ שֶׁהוּא טוֹבֵל בַּיָּם שֶׁל אוֹרָה.
"עוֹד כְּשָׁבוֹעַ נִגִּיעַ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, אֲנִי כִּבֵּר חָשׁ אֶת הָאוֹר הַבּוֹקֵעַ!"
הוא שָׂמַח בְּלִבּוֹ וְהִתְעוּדָד.
הָעֶרֶב יָרַד וְכוֹכָבִים הֵאִירוּ אֶת הַשָּׁמַיִם.

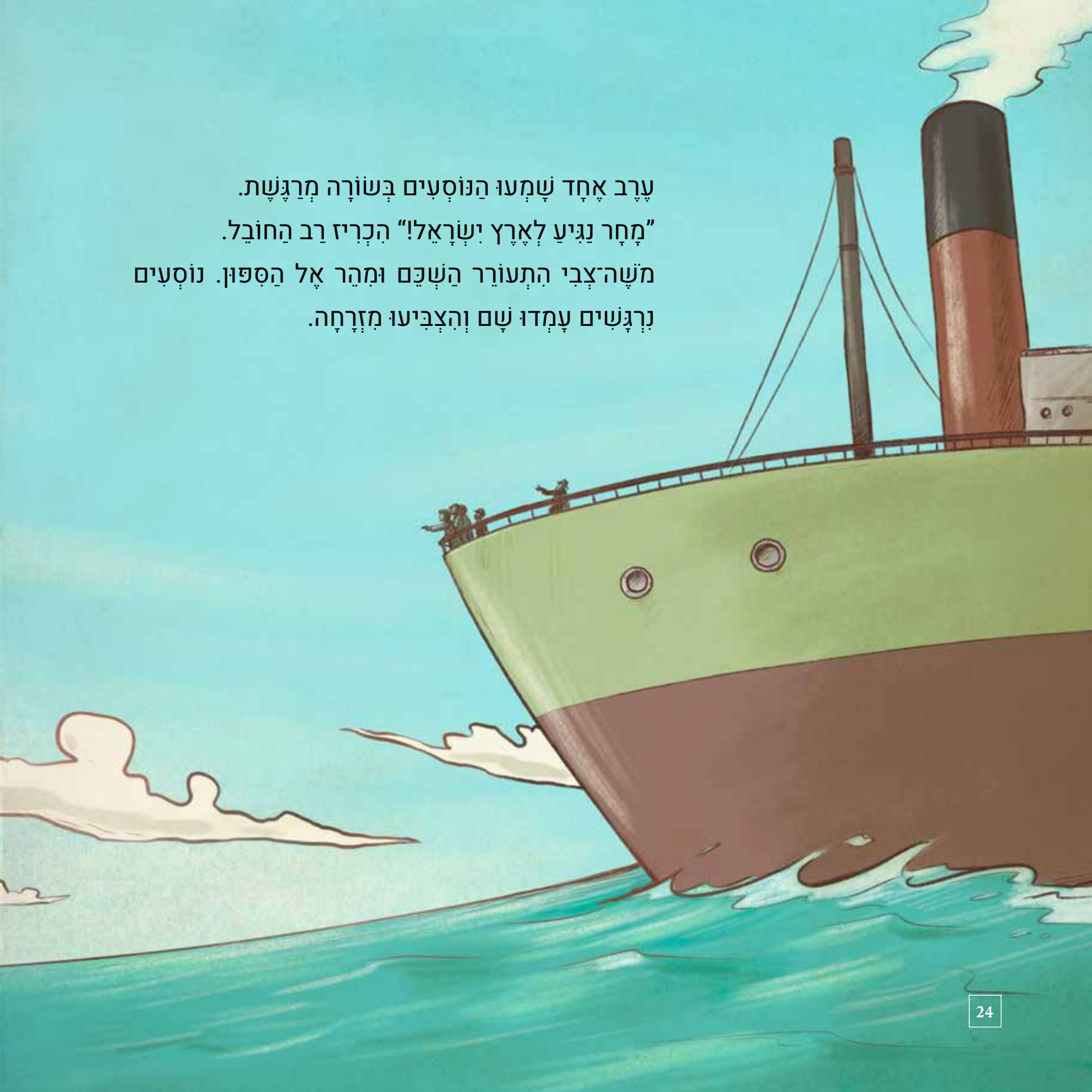
"לֵיל מְנוּחָה", קָרָצוּ אֵלָיו הַפּוֹכְבִּים בְּנֵחַת.
"בְּקֶרֶב תִּגִּיעַ לְאֶרֶץ הַסְּבִטָּחַת!"

למחרת עגנה האניה בסלוניקי שביוון. מהחוף נשמעו קולות תוף ונגינת חלילים.
 "מי מנגן בכלי הנגינה?" נחפז משה צבי אל הספון.
 אל האניה עלו יהודים בשירה ורקודים.
 "שלום! שלום!" הם ברכו את משה צבי בקול מתנגן.
 "שלום!" ענה להם, ועיניו מלאו דמעות שמחה.
 "חברים כל ישראל!" הם קראו לנוסעים, שנראו עיפים ודואגים,
 "מהיום יהיו לכם ששון ושמחה על האניה! אנחנו, אנשי סלוניקי,
 רגילים תמיד לשיר ולרקד!"
 הם פצחו בשירה שהדהדה ברחבי האניה ונשארו את משה צבי על כפיים.
 הוא שמח להכיר אותם, להתפלל עמם וללמד אתם תורה.

עָרַב אֶחָד שָׁמְעוּ הַנוֹסְעִים בְּשׁוּרָה מְרֻגָּשָׁת.
"מָחָר נִגִּיעַ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל!" הִכְרִיז רַב הַחוּבֵל.
מִשְׁה־צָבִי הִתְעוֹרֵר הַשָּׂכָם וּמָהָר אֶל הַסַּפּוֹן. נוֹסְעִים
נִרְגָּזִים עָמְדוּ שָׁם וְהִצְבִּיעוּ מִזֶּרְחָה.

“אָנא, תָּנוּ גַם לִי לְרֹאוֹת, בְּבִקְשָׁה!” הוּא הִתְחַנֵּן אֵלֵיהֶם.
מֹשֶׁה צָבִי הַצְלִיחַ לְהִגִּיעַ לַמַּעֲקָה וְרָאָה בְּקֶצֶה הָאֶפֶק בְּתִים נֹצְבִים עַל חוֹלוֹת לְבָנִים.
“רְאוּ כִּמָּה יָפָה הִיא אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שְׁלֹנוּ!” קָרָא בְּקוֹל,
“אֲלֵפִים שָׁנָה חֲכִינוּ לָשׁוּב אֵלֶיהָ!”

שֶׁמֶשׁ-צִיּוֹן הִצִּיצָה מִלְמַעְלָה,
הִסְתַּכְּלָה בְּקִרְנֵי-זִיוָהּ וְחִיכָה לָהּ.
דָּקְדְּדוּ הַנוֹסְעִים בְּפֶה מָלֵא שִׂירָה,
וְקוֹל הַתֶּף נִשְׁמַע בְּאַרְץ הַבְּחִירָה.

מי ישתה את מיץ התפוזים?

“עקר האשר בחיים אינו במרחבים הגדולים שמחוצה לנו,
אלא... בד’ האמות שיוצר לו האדם בביתו, בקרב משפחתו.”
(הרבנית נריה, “מול מבוכת המתירנות”)

כתבה: תמר זקס איר: אלחנן בן אורי

אחר הצהריים, כשהשמש נטתה אל שולי השמים, צעדה
הרבנית נריה לביתה. בידה האחת אחזה בסל מלא תפוזים,
ובידה השנייה שמרה קרוב ללבה חבילת דפים מלאים
בדברי תורה שכתב הרב נריה.

"כשאגיע הביתה," חשבה הרבנית רחל, "אבחר מהסל תפוז
כתם ועגלגל, אחצה אותו לשני חצאים, אסחט לי ממנו
מיץ תפוזים בריא, טרי וגם טעים."

הרבנית התקרבה לביתה בצעדים גדולים, חצתה את
הגנה הירקה, פתחה את הדלת ונכנסה.

לאחר שהניחה את ערמת

הדפים על השלחן

שבחדר הספרים,

הביאה את סל התפוזים אל המטבח,
בחרה מתוכו תפוז כתם ועגלגל
וסחטה לה מיץ תפוזים.

לא הספיקה הרבנית לברך על מיץ התפוזים, ומהדלת נשמעה נקישה. הניחה הרבנית נריה את הכוס על השלחן, פתחה את הדלת לרוחה, ושמחה גדולה מלאה את לבה. בפניסה עמדה קרלה השכנה. "מה שלומך קרלה? איך את מרגישה?" "ברוך השם! אני מרגישה מצוין!"

"רחל, אמרה קרלה, "כלם יודעים שאת עוזרת לעולים חדשים, לכן באתי לספר לך על משפחת עולים שהגיעה מתימן לפני כמה ימים. לילדים הקטנים אין מעילים לימות החורף!" טוב שבאת לומר ליו" ששמחה הרבנית, "מחר, השכם בבקר, אביא להם סל תפוזים ואראה איך אפשר לעזור לילדים החמודים."

הרבנית נריה הגישה את מיץ התפוזים לקרלה.
ברכה השכנה על מיץ התפוזים ושתתה לרויה, הודתה לרבנית, נפרדה ממנה לשלום והמשיכה בדרךכה.

בְּחֶרֶה הָרַבִּנִּית נִרְיָה מֵתוֹךְ הַסֵּל תַּפּוּז נּוֹסֶף, כְּתָם וְעִגְלָגֶל,
חֲצָתָה אוֹתוֹ לִשְׁנֵי חֲצָאִים וְסִחֲטָה לָהּ שׁוֹב מִיץ תַּפּוּזִים.
לֹא הִסְפִּיקָה הָרַבִּנִּית לְבָרֵךְ עַל מִיץ הַתַּפּוּזִים, וּמֵהֲדִלַת נִשְׁמָעָה שׁוֹב נְקִישָׁה.
הַנִּיחָה הָרַבִּנִּית נִרְיָה אֶת הַכּוֹס מִיָּדָהּ, פָּתְחָה אֶת הַדֶּלֶת לַרוּחָה,
וּמִיד מִלְּאָה שְׁמָחָה גְּדוּלָה אֶת לִבָּהּ.

בפֿתח הַבַּיִת עָמַד יִצְחָק הַשָּׁלִיחַ, וּבִידּוֹ חֲבִילָה גְדוֹלָה.
"הִבֵּאתִי אֶת הַמַּחְשָׁב הַחָדָשׁ שֶׁהִזְמַנְתִּי," סִפֵּר בְּקוֹל נִרְגָּשׁ.
"תּוֹדָה רַבָּה! הַמַּחְשָׁב בּוֹדֵאִי כָּבֵד מְאֹד, בּוֹא וְהִנַּח אוֹתוֹ עַל הַשֻּׁלְחָן בַּחֲדָר הַסְּפָרִים,"
שָׁמְחָה הָרַבָּנִית רָחֵל, "מֵהַיּוֹם אוֹכֵל לְהַקְלִיד בֵּיתֶךָ קֵלוֹת אֶת דְּבָרֵי הַתּוֹרָה שֶׁל הָרֵב."
לְאַחֵר שֶׁהִנִּיחַ יִצְחָק אֶת הַמַּחְשָׁב בַּחֲדָר הַסְּפָרִים, הִגִּישָׁה לוֹ הָרַבָּנִית אֶת מִיץ הַתַּפּוּזִים.
יִצְחָק בֵּרַךְ וְשָׁתָה לְרוּיָהּ, הוֹדָה לְרַבָּנִית וּמָהָר לְדָרְכּוֹ.

בְּחֶרֶה הָרִבֵּנִית נִרְיָה מֵהַסֵּל תַּפּוּז נּוֹסֵף, כָּתֵם וְעֵגְלָגֶל, חֲצָתָה אוֹתוֹ לִשְׁנֵי חֲצָאִים
וְסִחֲטָה לָהּ שׁוֹב מִיץ תַּפּוּזִים. לֹא הִסְפִּיקָה לְהִתְיָשֵׁב לְצַד הַשֻּׁלְחָן,
וְאֶל הַמִּטְבָּח נִכְנָס בְּדִלּוּגִים הִנָּכַד חַיִּימ'קָה הַקָּטָן.

“סִבִּיתָא! שְׁלִיזִים! מָה שְׁלוּמָךְ?”

“אֲנִי, בְּרוּךְ הַשֵּׁם, טוֹב, תּוֹדָה! וְאַתָּה, אֵיךְ אַתָּה מְרָגִישׁ?”

“גַּם אֲנִי מְרָגִישׁ מְצִין! חֲזַרְתִּי עֲכָשׁוּ מִמִּשְׁחָק כְּדוֹרְסֵל!”

אִם כֵּן, אַתָּה וְדַאי עֵיף וְצָמָא, הִנֵּה לָךְ מִיץ תַּפּוּזִים בָּרִיא, טָרִי וְגַם טַעִים.”

חַיִּימ'קָה בֵּרַךְ עַל מִיץ הַתַּפּוּזִים וְשָׁתָה לְרוּיָה,

הוֹדָה לְסִבִּתָא רָחֵל בְּחִבּוּק וּנְשִׁיקָה וְהִמָּשִׁיד בְּדֶרֶכּוֹ.

רצתה הרבנית נריה לבחור מהסל תפוז נוסף, כּתם ועגלגל,
אך באותו רגע נכנס אל המטבח הרב נריה.

“האם תרצה לשותות מיץ תפוזים בריא, טרי וגם טעים?” שמחה לקראתו הרבנית.
ראה הרב את סל התפוזים ואת הכוסות הריקות המונחות בפניו, והבין מיד.
הוא סדר את הכפה שעל ראשו ולטף את זקנו. “אשמח לשותות
מיץ תפוזים בריא וטעים.”

סחטה הרבנית תפוז כּתם
ועגלגל והגישו לרב
כוס מיץ תפוזים.
“רעיתי, שבי בנחת ושתי את
מיץ התפוזים!” חייך הרב
והגיש לה בחזרה את
כוס מיץ התפוזים.
הודתה לו הרבנית,
ברכה על מיץ התפוזים,
שתתה אותו לרוּיה
ופנתה אל חדר הספרים
להקליד את דברי התורה
של הרב נריה.

הפיץ הפצון אבקל מסבא
ומסבתא אספר אנינים איך
הם עלו לארץ. סיפור הפלייה
אלהם מצינין מאוד...

אמא, סבא וסבתא עלו
לארץ באנייה טון רוב
נריה או לרכבו לארץ
ישראל על חמור?

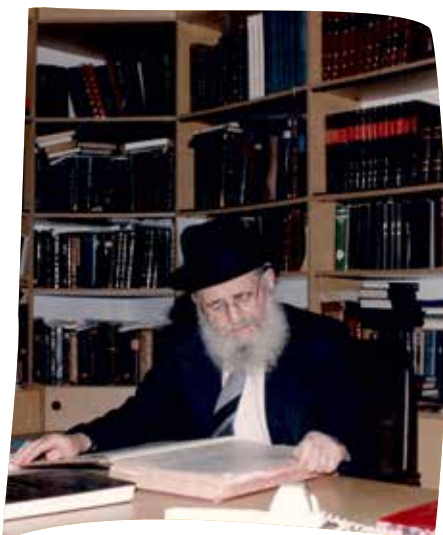
הורים יקרים,

בשנים האחרונות השתרשה מסורת חשובה ואהובה בילדי גני החמ"ד. מדי שנה בשנה מוזמנות להתארח בגן דמויות מופת שהטביעו את חותמן בבניית הזהות היהודית-ציונית של מדינת ישראל. הילדים חווים את פועלן של דמויות אלו באמצעות סיפורים, משחקים ופעילויות המשלבות אופני הבעה מגוונים. החוויה המעצימה בגן נעשית ב"לב ובדעת", באופן הנוגע בלבבות הילדים. למידה משמעותית זו בונה בהם נדבך נוסף של אהבת העם, התורה והארץ ומעצבת את זהותם. השנה, שנת תשע"ט, פותח הגן לרווחה את דלתותיו לשתי דמויות בעלות שיעור קומה – הרב משה צבי והרבנית רחל נריה זצ"ל.

על דמותם ופועלם המבורך נכתב הספר: **"בית של אורה"**, שהוא הספר השמיני בסדרת הספרים: **"לאורם נלך"**, המיועדת לילדי החמ"ד.

הספר הוא חלק מערכה לגן הכוללת גם כרטיסיית-סיפור בשם: **"החברים הטובים של הרב נריה"** ומשחק: **"תמימי דרך"** (בעקבות איגרת שכתב הרב נריה בעניין זהירות בדרכים).

הרב אהב לאחוז בעט סופר.
בבחרותו כתב כתיבה אישית
פיוטית, ובהמשך התמקד יותר
בכתיבה תורנית.
מילדותו הרבה הרב לקרוא ספרים
בנושאים מגוונים בכלל, ובספרות
הקודש בפרט.
את ספרי השואה מיקם הרב
במשרדו כדי לעודד את תלמידיו
לעיין בהם.

הרב עלה מרוסיה וחווה בה
מסירות נפש למען לימוד התורה.
את אותה מסירות הוא זיהה
בחלוצים שנתנו את אונם
ומרצם למען ארץ ישראל.

הוא חש ש"בשצף־קצף מסתער הנוער על החיים" ולכן סבר ש"צריך להטיל על
הצעיר את השליחות הגדולה לגדלו ולרוממו, לעשותו אחראי לדור". ביכולת החזון
והמנהיגות שניחן בה הצליח הרב לרתום את הכוחות הגדולים של הדור הצעיר
לסלילת דרך של נתינה היונקת מתורת ישראל למען מדינת ישראל.

בתוך שלל עיסוקיה הרבים,
בהיותה אשת משפחה ואשת חסד, הצליחה
הרבנית גם להוציא לאור את תורת הרב הרב.
הרבנית התוותה דרך לדור הצעיר בלימוד
ובכתיבת ספרים על המשפחה היהודית.

“בְּהִתְאַסֵּף רָאשֵׁי עָם, יַחַד שְׁבִטֵי יִשְׂרָאֵל” -

וְלֹא נֶאֱמַר: “יַחַד כָּל יִשְׂרָאֵל”.

כִּי אֵף שֶׁהָעָם יַחַד,

יֵשׁ תַּחֲוֹמִים שְׁכָל אֶחָד שׁוֹכֵן לְשִׁבְטֵיו

וּמַעֲמִיק אֶת זְהוּתוֹ הָאִשִּׁית.

אוֹלָם, גַּם בְּשָׁעָה שְׁשִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל

לֹא מְטַשְׁטְשִׁים אֶת יְחִידָם וּמַהוּתָם,

הֵם צֹרִיכִים לְהִיּוֹת יַחַד,

מֵאַחָדִים וּמִלְכָּדִים.

(הרב נריה, “מן הפנקס הפתוח”)

